

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-372-9-24>

**LEGAL ASPECTS OF THE ACTIVITIES
OF THE ANTI-MONOPOLOGY COMMITTEE OF UKRAINE:
CONCENTRATION OF BUSINESS ENTITIES UNDER
THE CONDITIONS OF MARITAL STATE**

**ПРАВОВІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ АНТИМОНОПОЛЬНОГО
КОМІТЕТУ УКРАЇНИ: КОНЦЕНТРАЦІЯ СУБ'ЄКТІВ
ГОСПОДАРИВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ**

Stashchuk A. Yu.

*Student of the Faculty of Civil
and Economic Justice*

Supervisor: Dobrovolska V. V.

*Candidate of Legal Sciences,
Associate Professor,
Associate Professor,*

*Associate Professor at the Department
of Economic Law and Process,
National University
“Odesa Law Academy”
Odesa, Ukraine*

Стащук А. Ю.

*студентка факультету цивільної
та господарської юстиції*

Науковий керівник: Добровольська В. В.

*кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри господарського
права і процесу,*

*Національний університет
«Одеська юридична академія»
м. Одеса, Україна*

Актуальність теми. Розпочата російською федерацією повномасштабна війна проти України у лютому 2022 року безпосередньо торкнулась не лише державних кордонів України, але й діяльності всього державного апарату та органів місцевого самоврядування. У зв'язку з цим більшість державних інституцій, у тому числі й Антимонопольний комітет України (далі – АМКУ), вимушені були адаптувати свою роботу до викликів воєнного часу. Зокрема, АМКУ, як спеціальний орган із забезпечення державного захисту конкуренції у підприємницькій діяльності та сфері публічних закупівель, в ряді своїх напрямків діяльності, а саме: контролю за концентраціями та узгодженими діями; допустимістю державної допомоги; оскарженню порушень у сфері публічних закупівель, тощо – зазнав суттєвих змін. Однозначно, що такі зміни потребують критичного аналізу на предмет їх доцільності та практичної життєздатності, що в принципі і зумовлює актуальність даної теми дослідження.

Мета дослідження. Проаналізувати основні зміни в діяльності АМКУ в частині контролю за концентрацією суб'єктів господарювання, викликані умовами воєнного стану та дати критичну оцінку таким змінам.

Стан дослідження. Обрана тема дослідження не знайшла широкого відображення серед робіт науковців у сфері права. У мережі Інтернет містяться поодинокі публікації практикуючих юристів, які висвітлюють окремі аспекти змін у конкурентне законодавство в частині діяльності АМКУ, однак жодна з таких публікацій не пропонує комплексного та наскрізного аналізу.

Виклад основного матеріалу. Правовою основою діяльності АМКУ є базовий Закону України «Про Антимонопольний комітет України» від 26.11.1993 року відповідно до статті 3 якого одним із основних завдань АМКУ є участь в формуванні та реалізації конкурентної політики в частині захисту економічної конкуренції, контролю за концентрацією та узгодженим діями суб'єктів господарювання, а також – здійснення контролю і захисту конкуренції у сфері публічних закупівель [1].

Частиною 2 статті 22 Закону України «Про захист економічної конкуренції» від 10.01.2001 року наведено перелік дій, які вважаються концентрацією суб'єктів господарювання, серед яких основними є: а) злиття суб'єктів господарювання або приєднання одного суб'єкта господарювання до іншого та б) набуття безпосередньо або через інших осіб контролю одним або кількома суб'єктами господарювання над одним або кількома суб'єктами господарювання чи частинами суб'єктів господарювання [2]. Статтею 24 цього ж закону передбачено випадки, у яких необхідне отримання дозволу на концентрацію суб'єктів господарювання. Конкретний порядок отримання дозволу на концентрацію передбачений у Положенні про порядок подання заяв до АМКУ про попереднє отримання дозволу на концентрацію суб'єктів господарювання [3].

Однак варто визнати, що процедура отримання дозволу на проведення концентрації, в класичному її варіанті, є доволі тривалою та бюрократичною, оскільки вимагає підготовки великої кількості документів і містить низку формальних вимог до них. Саме тому, з початком воєнного стану АМКУ одним зі своїх розпоряджень зупинив розгляд заяв про надання дозволу на концентрацію суб'єктів господарювання щодо яких не було прийнято рішення станом на 25 лютого 2022 року. Згодом, АМКУ надало Рекомендаційні роз'яснення від 30 березня 2022 року №1-рр, які визначають спрощений порядок підготовки, складання та подання заяв про надання дозволу на

узгоджені дії, концентрацію суб'єктів господарювання в умовах воєнного стану, порядок зупинення та поновлення розгляду таких заяв (далі – Роз'яснення) [4].

Даним Роз'ясненням передбачено, що суб'єкти господарювання не звільняються від необхідності подання до АМКУ заяв про надання дозволу на концентрацію в передбачених законодавством випадках. Однак попри це, роз'ясненням, а саме пунктом 27, передбачено скорочений перелік документів, які додаються до заяв на концентрацію, що значно полегшує підготовку такої заяви. Наприклад, станом на сьогодні нема необхідності в підготовці економічного обґрунтування концентрації, окремого розрахунку сукупних часток, а також – розрахунку учасників концентрації чи відомостей про концентрацію. Вичерпний скорочений перелік документів, які додаються до заяв про надання дозволу на концентрацію міститься в підрозділі 3.1. Роз'яснення.

Проте варто наголосити на тому, що скорочення даного переліку не констатує того факту, що після закінчення воєнного стану не потрібно буде додатково подавати документи, які передбачені класичною процедурою отримання дозволу на концентрацію. АМКУ встановив трьохмісячний строк після припинення воєнного стану для подання таких документів. У випадку вчасного подання, АМКУ розглядає заявку, яка надійшла у період дії воєнного стану та приймає по ній рішення.

Якщо ж під час дії воєнного стану відбулась концентрація, а після завершення такого правового режиму АМКУ не надала дозволу, то суб'єкт господарювання вважатиметься таким, який провів концентрацію без попереднього дозволу АМКУ. У такому випадку суб'єкту господарювання загрожують штрафи: 3000 н.м.д.г. – якщо суб'єктом було дотримано процедури подання заяви; 20 000 н.м.д.г. – якщо суб'єктом не було подано заяву взагалі, або подано без дотримання всіх вимог щодо такої заяви. Найгірший випадок для суб'єкта господарювання матиме місце у випадку, якщо концентрація проведена без дозволу та стосуватиметься громадян російської федерації, які є кінцевими бенефіціарними власниками або підтримали військову агресію проти України. За таких обставин санкція становитиме – 5% від доходу суб'єкта господарювання за попередні звітний рік.

Варто також наголосити, що Роз'яснення відмінили обов'язок щодо подання заяви на отримання дозволу для проведення концентрації в паперовій формі. Станом на зараз можна подати заяву до АМКУ в електронному вигляді – на офіційну електронну пошту АМКУ.

Висновок. Підсумовуючи вищенаписане, слід зазначити, що суб'єкт господарювання, який планує проведення концентрації під час воєнного стану, повинен дотримуватись всіх вимог законодавства щодо подання заяви на отримання дозволу для проведення концентрації. При цьому, варто врахувати, що заява може подаватись за спрощеною процедурою, викладеною в Роз'ясненні, однак така спрощена процедура не піднімає класичної, а отже – протягом 3-х місяців після припинення воєнного стану, суб'єкт господарювання повинен буде надати решту документів, які передбачені Положення про порядок подання заяв до АМКУ про попереднє отримання дозволу на концентрацію суб'єктів господарювання. Більше того, навіть якщо концентрація відбулась в умовах воєнного стану, але при цьому по завершенню воєнного стану не отримано дозволу АМКУ, до суб'єкта господарювання можуть застосовуватись штрафні санкції.

Література:

1. Про Антимонопольний комітет України. Закон України від 26.11.1993 року № 3659-ХІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 1993 р., № 50, ст. 472.
2. Про захист економічної конкуренції. Закон України від 11.01.2001 року № 2210-ІІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 2001р., № 12, ст. 64.
3. Положення про порядок подання заяв до АМКУ про попереднє отримання дозволу на концентрацію суб'єктів господарювання. Розпорядження Антимонопольного комітету України від 19.02.2002 року № 33-р. *Офіційний вісник України*. 2002 р., № 13, ст. 225.
4. Про деякі питання, пов'язані з наданням та розглядом заяв про надання дозволу на узгоджені дії, концентрацію Антимонопольного комітету України від 30 березня 2022 року № 1-рр. URL: <https://amcu.gov.ua/npas/pro-deyaki-pitannya-povyazani-z-nadannyam-ta-rozglyadom-zayav-pro-nadannya-dozvolu-na-uzgodzheni-diyi-koncentraciyu>